

L 2,22-40

Když uplynuly dny jejich očišťování podle zákona Mojžíšova, přinesli Ježíše do Jeruzaléma, aby s ním předstoupili před Hospodina – jak je psáno v zákoně Páně: ‚vše, co je mužského rodu a otvírá život matky, bude zasvěceno Hospodinu‘ – a aby podle ustanovení Zákona obětovali dvě hrdličky nebo dvě holoubata. V Jeruzalémě žil muž jménem Simeon; byl to člověk spravedlivý a zbožný, očekával potěšení Izraele a Duch svatý byl s ním. Jemu bylo Duchem svatým předpověděno, že neužije smrti, dokud nespátří Hospodinova Mesiáše. A tehdy veden Duchem přišel do chrámu. Když pak rodiče přinášeli Ježíše, aby splnili, co o dítěti předpisoval Zákon, vzal ho Simeon do náručí a takto chválil Boha: „Nyní propouštíš v pokoji svého služebníka, Pane, podle svého slova, neboť mé oči viděly tvé spasení, které jsi připravil přede všemi národy – světlo, jež bude zjevením pohanům, slávu pro tvůj lid Izrael.“ Ježíšův otec a matka byli plni údivu nad slovy, která o něm slyšeli. A Simeon jim požehnal a řekl jeho matce Marii: „Hle, on jest dán k pádu i k povstání mnohých v Izraeli a jako znamení, kterému se budou vzpírat – i tvou vlastní duší pronikne meč – aby vyšlo najevo myšlení mnohých srdcí.“ Žila tu i prorokyně Anna, dcera Fanuelova, z pokolení Ašerova. Byla již pokročilého věku; když se jako dívka provdala, žila se svým mužem sedm let a pak byla vdovou až do svého osmdesátého čtvrtého roku. Nevycházela z chrámu, ale dnem i nocí sloužila Bohu posty i modlitbami. A v tu chvíli k nim přistoupila, chválila Boha a mluvila o tom dítěti všem, kteří očekávali vykoupení Jeruzaléma. Když Josef a Maria vše řádně vykonali podle zákona Páně, vrátili se do Galileje do svého města Nazareta. Dítě rostlo v síle a moudrosti a milost Boží byla s ním.

Milí sourozenci v Kristu, milí přátelé,

znáte ten pocit, když během křtu vašeho dítěte najednou přijde dopředu ke stolu Páně jeden postarší vážený člen sboru a začne prorocky mluvit o údělu toho dítěte? A když pak za ním ještě přijde ta paní, která chodí do kostela tak často, že by si jeden mohl myslet, že tu snad bydlí, a začne skoro extaticky chválit Boha? No dobře, já ten pocit neznám a tuším, že vy asi taky moc ne.

Dnešní příběh z Lukášova evangelia popisuje další situaci ze života Svaté rodiny, která by neměla být ničím zvláštní, ale přesto se při ní dějí neobvyklé věci. Od minulé neděle si připomínáme narození Ježíše, které sice proběhlo za těžších podmínek, než je běžné, jinak se ale malý Ježíš narodil jako každý člověk. Přítomnost naprosto cizích pastýřů a mudrců z dalekých krajín to ale povyšuje na něco opravdu jedinečného. Stejně tak je dítěti podle židovské tradice dáno jméno osmého dne po narození u příležitosti obřizky. I další věc se děje podle tehdejších zvyklostí. Rodiče museli za své prvorozené dítě přinést oběť. Jeruzalém měli po cestě zpátky domů do Nazareta, tak se není čemu divit, že přinesli oběť přímo tam. To bylo Ježíšovi asi jeden a půl měsíce.

Není vlastně úplně běžné slyšet takhle o tom, co bylo po té vánoční slávě. Proč bychom taky o něčem takovém měli slyšet? To, že k nám Bůh přišel jako člověk, si dostatečně připomínáme v Betlémě. Jenomže on ten Ježíšův život není jenom takový, jak to slyšíme z apoštolského vyznání víry: „narodil se z Marie Panny, nic, trpěl pod Pontiem Pilátem.“ Ten život obnáší i asi vcelku normální dětství a dospívání. Na pokračování vánočního příběhu jednoduše nejsme zvyklí.

Ale Marie s Josefem tam jsou. Zažívají všechno krásné i náročné – hlavně asi to náročné – co obnáší život s nově narozeným dítětem. Třeba přinesení oběti za dítě knězi. A i tady se nakonec stane něco nečekaného. Přijde neznámý stařec a pronese o Ježíšovi prorocká slova.

Ten muž ale není jen tak kde kdo. Jmenuje se Simeon a čteme o něm, že s ním byl Duch svatý – to je něco, co bylo vnímáno jako určitá výsada a nedostane to jen tak kdokoliv. Ale je s tím spojený taky závazek, Simeon nemá užít smrt, dokud nespátří Mesiáše. Jeho život je tak hlavně naplněný čekáním. Kdo ví, jak dlouho musel čekat. Kolik let uplynulo, než uviděl ty novopečené rodiče s malým dítětem. A můžeme se taky ptát, jestli si to celé nepředstavoval jinak. Jestli si s příchodem Mesiáše nespojoval velkolepější představu, než je malé dítě. Bez ohledu na to, jeho dlouhé čekání je u konce. Simeon se neudrží, popadne malého Ježíše a chválí Boha. Stává se tak prvním člověkem, který veřejně označí Ježíše za Spasitele – doteď to byli jen andělé. Josef a Marie už ví, že Ježíš není ledajaké dítě, přesto se neubrání údivu nad tím, co se valí z úst toho muže, kterého nikdy předtím neviděli.

Ale jedno je jisté – Simeon nemůže být jenom nějaký blázen, vždyť podobnou reakci přítomní vidí ještě u jiné starší ženy, která je natolik zbožná, že trávila v Chrámu dny i noci. Anna je dokonce označená jako prorokyně. I ona se přidává k chvále Boha a vyslovení zaslíbení. Mohlo by se nám

zdát, že Simeon a Anna jsou takoví reprezentanti Starého zákona. Oba se vyznačují prorockými charakteristikami, oba jsou výjimečnými osobami v izraelském lidu. A kromě toho je tu ten viditelný kontrast setkání starších osob s novorozencem. Setkání starého a nového. Rozmezí dvou dob. Ale není to tak – vždyť tady jde právě o tu návaznost. To, co se může zdát jako součást minulosti, hovoří o naději pro budoucnost. Proroctví Starého zákona mívají většinou rovinu výkladu, který zasahuje k nám do přítomnosti, ale taky do toho, co ještě má přijít. Všechny časové roviny se tak setkávají v jednom bodě.

Ono je celkem příznačné, že tento oddíl z Lukáše čteme právě dneska na Silvestra, kdy víc než kdy jindy cítíme jakýsi časový zlom. Přemýšlíme o tom, co jsme zažili v uplynulém roce a díváme se taky dopředu. Dáváme si předsevzetí, doufáme ve změnu a nacházíme naději v nové věci. Nebo naopak se děšíme toho, co zase přijde, a vzpomínáme, co všechno dobrého už je nenávratně pryč. At už je to tak či tak, bereme Silvestr a Nový rok jako přelom.

Je to ale opravdu tak, že jde o velký časový zlom? Ve skutečnosti čas plyne tak nějak neustále, a i když můžou být tyto dva dny trochu výjimečné, neznamenají nějakou tlustou čáru za vším, co bylo. Čas plyne dál úplně tím samým tempem. Bohudík nebo bohužel, vyberte si. Takže když ta naše touha změnit věci – víc cvičit, jíst zdravěji, věnovat víc času lidem okolo, být prostě lepším člověkem – když tato touha opadne v řádu dnů až týdnů, není potřeba nad tím lámat hůl. Vždyť můžu začít znovu v kterýkoliv další den, není nutné čekat na zlomové okamžiky. Je to na nás, jak striktně budeme dbát na časové hranice.

Kromě toho je tu ještě druhá perspektiva, perspektiva církevního roku. Sám se přiznám, že ho neprožívám asi tak moc, jak bych měl. Ale z tohoto pohledu je tu nový rok už asi měsíc. Člověk si toho taky málem v tom roztěkaném předvánočním období nestihne všimnout. Tento rok se na rozdíl od toho občanského neustále opakuje, a tak to, co se v něm děje, nezміzí věčně v minulosti. Jednotlivé minulé události totiž můžeme prožívat nově zas a znova. Každý rok vyhlížíme příchod Ježíše Krista a pak stojíme znova u jeslí a žaseme nad tím, že se k nám Bůh sklonil. O Velikonocích sedíme zase u stolu, u něhož Ježíš naposledy slaví pesach. Nevládneme zůstat vzhůru v Getsemanské zahradě, voláme se zástupem na Piláta „Ukřižuj!“ Stojíme celí rozechvělí u prázdného hrobu a díváme se, jak Ježíš přemohl smrt. Přijímáme poslání šířit evangelium do světa a zaplavení Duchem svatým mluvíme cizími jazyky. Znovu a znova. A nic z toho není dávná minulost, nic není jenom prázdné čekání na „co kdyby“. Všechno zažíváme teď zase a znova.

Simeon taky prolíná různé časy. A my s ním teď a tady, zároveň kdysi dávno a zároveň v nejasných obrysech zítřků můžeme vyznávat: *Pane, připravil jsi pro nás tuto nebývalou událost. Vidíme tvé spasení – je to malé dítě a my se z něho těšíme. Víme, že bylo, je a bude dáno k povstání mnohým lidem. Ty jsi totiž, Pane, tentýž – včera i dnes i navěky. Amen.*